

VKLJUČEVANJE SREDNJEŠOLCEV V LOKALNO SKUPNOST

Martina Goričan, prof. zgodovine in geografije,
Šolski center Ravne, Srednja šola Ravne

Medgeneracijsko druženje blaži vedno večji razkorak med generacijami, hkrati pa krepi medsebojno solidarnost, spodbuja aktivno staranje ter preprečuje izključenost posameznika. Pomaga različnim generacijam, da razumejo dogajanje v družbi. Poglejmo si primer dobre prakse vključevanja mladih v lokalno skupnost v občini Ravne na Koroškem.

MLADI IN LOKALNE SKUPNOSTI

Mladost ima osupljivo prednost v optimizmu in neustrašnosti. Mladi naj bi gledali v prihodnost z zaupanjem. Pri tem so jim lokalne skupnosti dolžne pomagati. Lokalne skupnosti so prostor, kjer mladi živijo, odrasčajo ter razvijajo svojo osebnost. Z mladim prijaznimi ukrepi lahko oblikujemo tako skupnost, ki bo vzgojila mlade v odgovorne odrasle državljane. V tako lokalno skupnost se bodo mladi tudi kasneje radi vračali.

Slovenske občine, ki jih strokovna komisija prepozna kot mladim prijazne, dobijo certifikat *Mladim prijazna občina* za obdobje štirih let. Certifikat dobijo občine, ki uspešno izvajajo vsaj en ukrep od vseh prednostnih področij mladinske politike. S pridobitvijo certifikata se občina, ki se je pri svojem delu izkazala za uspešno, zaveže, da bo področje mladih še naprej uspešno sistemsko urejala in nivo učinkovitosti v štiriletnem obdobju ohranila oziroma dvignila. Mladim prijazna občina izvaja ukrepe s področja izobraževanja mladih in podpira delovanje mladinskih organizacij, ki predstavljajo vir neformalnega izobraževanja.

Posebno pomembna področja pri osamosvajanju mladih so:

- načrtno obravnavanje mladine,
- participacija,
- organiziranje,
- informiranje,

- zaposlovanje,
- izobraževanje,
- mobilnost mladih,
- stanovanjska politika.

Oblikovanje revidirane Evropske listine o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje se je začelo na dveh konferencah o mladinski politiki (leta 1988 in 1991). Leta 2002 je v Krakovu potekala konferenca z naslovom Mladi – akterji v svojem mestu in regiji, ki sta jo organizirala Kongres lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope pri Svetu Evrope in Direktorat Sveta Evrope za mladino in šport. Na konferenci so sprejeli Krakovsko deklaracijo, v kateri so potrdili, da so mladi, tako kot druge starostne skupine, državljani lokalnih skupnosti in regij, v katerih živijo. Upravičeni so do dostopa vseh oblik udeležbe v družbi. Pripravili so napotke lokalnim in regionalnim oblastem, kako naj uresničijo politiko na številnih področjih, povezanih z mladimi (revidirana Evropska listina o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje 2003).

Načela in oblike udeležbe mladih, ki so zapisane v tej listini, se nanašajo na vse mlade. Zato je pomembno posebno pozornost posvetiti vključevanju mladih iz odrinjenih delov

družbe ter etničnih, narodnih, socialnih, kulturnih, verskih in jezikovnih manjšin v lokalno življenje.

Ekonomske in socialne razmere omejujejo pripravljenost mladih, da bi sodelovali v lokalni skupnosti. Mladi, ki so brezposelni, imajo več možnosti, da so izključeni iz družbe. Zato morajo lokalne skupnosti oblikovati politiko za zmanjšanje njihove brezposelnosti.

Ekonomske in socialne razmere omejujejo pripravljenost mladih, da bi sodelovali v lokalni skupnosti.

Primeri reševanja tega problema so javna dela in sofinanciranje ustanavljanja lastnih podjetij mladih.

Lokalne skupnosti lahko pomagajo mladim z olajšavami pri reševanju stanovanjskega problema in pri javnem prevozu.

Nujno je, da se mladi že v času šolanja učijo o udeležbi v javnem življenju. Lokalne oblasti morajo podpreti vključenost mladih v šolsko življenje. V šolah naj bodo demokratične šolske organizacije. Dijaki naj delno sodelujejo pri upravljanju šole.

Lokalne oblasti naj spodbujajo mlade, njihove organizacije in šole, da dejavno sodelujejo pri mednarodnih projektih in tudi finančno podprejo mednarodne izmenjave.

Zasvojenost med mladimi je vse pogostejša. Zato morajo lokalne skupnosti skupaj s predstavniki mladinskih organizacij, centri za obveščanje in svetovanje mladim ter zdravstvenimi službami organizirati

prostore in strokovnjake za svetovanje. Uvesti morajo izobraževanje za prostovoljce, ki se ukvarjajo s preventivnimi ukrepi.

Lokalne skupnosti morajo poskrbeti, da mladi na podeželju niso zapostavljeni.

Mladi so pogosto tudi žrtve nasilja in kriminala. Potrebno jih je vključiti v odbore za preprečevanje kriminala, boriti se je potrebno proti rasističnemu, verskemu in nacionalističnemu nasilju. Pri tem morajo veliko vlogo odigrati tudi družine in šola.

Lokalne skupnosti morajo podpirati delovanje mladih v medijih. Mladi imajo pravico do obveščenosti o dogajanju v lokalni skupnosti.

MLADIM PRIJAZNA OBČINA RAVNE NA KOROŠKEM

Občina je za obdobje 2013–2017 dobila certifikat Mladim prijazna občina. V tej lokalni skupnosti so postavili program za aktivno delovanje mladih z namenom:

- animirati mlade, da aktivno sodelujejo pri načrtovanju aktivnosti, sodelujejo pri odločitvah, ki ih posredno ali neposredno zadevajo,
- spodbuditi delovanje mladih v društvih,
- spodbuditi neformalno druženje mladih,
- spodbuditi mlade k učenju veščin vodenja, organiziranja, izražanja in podajanja stališč,
- vnesti v okolje pogled in svežino mladih.

Občina podpira mladinske projekte, mladi pri njih sprejemajo odločitve, naučijo se komunikacije z javnostjo, dobijo vpogled v delovanje občine, izkušnje javnega nastopanja, organiziranja, vodenja. Izrazijo lahko svoj talent in pametno vložijo svojo energijo ter čas.

Zelo aktivno deluje Mladinski svet Ravne na Koroškem, ki povezuje delovanje mladinskih organizacij in

omogoča boljše pogoje za organiziranje programov na področju mladine.

Občina se trudi izboljšati usmerjanje mladih pri izbiri študija, podajanju poslovnih idej. Uspešen je projekt mentorstvo, pri katerem so dvajsetim najboljšim dijakom zagotovili mentorje iz najboljših koroških podjetij.

PROJEKT MLADI ZA STAREJŠE

Leta 2011 je občina Ravne na Koroškem sprejela odločitev za vstop občine v slovensko in svetovno mrežo starosti prijaznih mest in občin. V občini Ravne na Koroškem je 16 % starejših ljudi od 65 let. Občina financira projekt Mladi za starejše. S tem spodbuja medgeneracijsko sožitje. Pojavil se je interes starejših občanov za različne oblike pomoči s strani dijakov srednjih šol. Program so začeli izvajati marca leta 2012, ko so dijaki prvič obiskali starejše občane na njihovih domovih. V program se je vključilo 24 starejših občanov in 36 dijakov Srednje šole in Gimnazije Ravne. Obe srednji šoli sta se pozitivno odzvali na vsebino programa. Dijake sta vodili dve profesorici, ki sta se tedensko redno srečevali z dijaki in jih usmerjali pri delu s starostniki. Pred pričetkom izvajanja projekta je bila izvedena krajša učna delavnica, kjer so se starejši in dijaki seznanili z vsemi ustreznimi informacijami glede izvajanja projekta. Delavnico so pomagali izvesti predstavniki Inštituta Antona Trstenjaka. Učna delavnica je bila namenjena seznanitvi dijakov in starejših občanov s potekom izvajanja projekta in vzpostavitvi komunikacije med njimi.

Kasneje so dijaki in prostovoljci Društva upokojencev Ravne organizirali obiske pri starejših občanih doma, kjer so se dogovorili o nadaljnjih terminih obiskov ter opravili in oblikah pomoči, ki jih bodo dijaki opravljali pri njih doma. Podpisali so

tudi medsebojne dogovore. Projekt so poskusno izvajali dva meseca.

Uspešen je projekt mentorstvo, pri katerem so dvajsetim najboljšim dijakom zagotovili mentorje iz najboljših koroških podjetij.

Dijaki so pomagali starejšim občanom pri opravljanju lažjih del, ki jih sami težko opravijo, in sicer lažja gospodinjstva dela, odnašanje smeti, pomoč pri nakupih v trgovini, pometanje dvorišč, odmeta-

vanje snega, delo na vrtu, pa tudi pri dejavnostih, kot so učenje osnov računalništva, branje knjig in časopisov, igranje instrumentov, poslušanje glasbe in podobno. Z njimi so se pogovarjali in jim tako krajšali čas.

Letno opravijo dijaki okoli 500 ur prostovoljnega dela pri starostnikih.

Projekt se ponavlja vsako šolsko leto in interes je obojestranski. Vedno ob koncu pouk sledi zaključna prireditev s kulturnim programom, ki ga skupaj izvedejo starostniki in dijaki.

Storitev je za starejše brezplačna, dijaki pa ob koncu šolskega leta dobijo nagrado občine v obliki vstopnice za koncert znane glasbene skupine v tujini. Lani so šli na izlet v Gardaland.

Pomen tega projekta je v medgeneracijskem sožitju v občini. Mladi se vključijo v lokalno skupnost in so tolerantnejši do starosti. Obe generaciji se lahko druga od druge veliko naučita.

RAČUNALNIŠKO OPISMENJEVANJE STAREJŠIH

V okviru projektnega tedna s tematiko Medgeneracijsko sodelovanje so dijaki računalniške usmeritve pomagali starejšim pri računalniškem opismenjevanju. V skupini je bilo deset dijakov. Prvi dan so s pomočjo literature in svetovnega spleta raziskovali proces staranja človeka, težave starostnikov, socialnovarstvene ustanove, pomoč starostnikom na domu, medgeneracijsko druženje ter njihov odnos do staranja starostnikov.

Drugi dan smo obiskali Koroški medgeneracijski center na Ravnah. Čakali so nas starostniki, ki so želeli pridobiti dodatna znanja iz računalništva. Dijaki so z veliko mero potrpežljivosti razlagali in pokazali, kako se pošilja elektronska pošta ter kako se iščejo informacije ter glasba na svetovnem spletu.

Starejši so bili izjemno zadovoljni z odnosom in razlago dijakov, njim pa se je zdelo zanimivo, da lahko svoje znanje predajajo naprej. Vodja Koroškega medgeneracijskega centra se nam je tudi pisno zahvalila, da smo jim popestrili dneve, še zlasti so bili zadovoljni z odnosom mladih do starejših ljudi. Zadnji dan projektnega tedna smo svoje delo predstavili ostalim dijakom šole na zaključni prireditvi.

Doseženi so bili vzgojno-izobraževalni cilji:

- dijaki so spoznali potek staranja človeka od rojstva do smrti,
- seznanili so se s problemi starostnikov,
- spoznali so oblike pomoči starostnikom,
- uporabili so različne vire informacij,
- preizkusili so se v poučevanju,
- pridobili so govorne veščine,
- vzpostavili so lep odnos s starejšo generacijo.

KAVARNA PLUS

Maja leta 2016 so na Ravnah na Koroškem odprli socialno kavarno – dnevni center za mlade. Deluje

pod okriljem Koroškega medgeneracijskega centra. Ravenska občina prispeva najemnino in materialne stroške za njeno delovanje.

Kavarna Plus je nov prostor za srečevanje mladih, namenjen je za aktivno preživljanje prostega časa. Za člane kavarne so napitki (čaj, kava) zastoj, v zameno opravijo pet ur mesečnega prostovoljskega dela v kavarni ali pa v lokalni skupnosti. Ostali pa prispevajo prostovoljni prispevek. Sistem »dam – dobim« je posebnost kavarne za mlade. Z neprofitnim delom jih želijo vzpodbuditi k prostovoljstvu in medsebojni solidarnosti. To je prostor za druženje, sodelovanje in povezovanje.

V kavarni sta zaposlena strokovna sodelavka in ozdravljeni odvisnik, ki s svojimi izkušnjami ozavešča mlade o pasteh odvisništva.

Nabor aktivnosti v kavarni je zelo pester:

- ustvarjalne delavnice,
- ogledi filmov,
- potopisne delavnice,
- predavanja (zdrava prehrana, odvisnost, astrologija, numerologija, astronomija),
- jezikovni tečaji,
- tečaji računalništva,
- fotografske delavnice,
- glasbeni koncerti,
- organizirani pohodi,
- organiziranje humanitarnih akcij,
- peka palačink,
- razvijanje mladinskega turizma,
- prostor nudijo za vaje glasbenim

skupinam,

- pesniški večeri,
- večeri družabnih iger,
- delavnice za prostovoljce,
- organizacija športnih iger,
- organiziranje inštrukcij za dijake,
- naravoslovni tabor,
- mladinske delavnice,
- klubski večeri,
- joga.

Kavarna Plus aktivno sodeluje s Šolskim centrom Ravne na Koroškem.

Zagotavljanje mladim prijaznega okolja je nujen korak na poti do izboljšanja njihovega položaja v družbi. V vsaki lokalni skupnosti mora obstajati interes za sodelovanje z mladimi. Mladi naj sooblikujejo takšno skupnost, v kateri bodo radi živeli.

Medgeneracijsko druženje ima velik pomen pri učenju socialnih veščin. Mlajše generacije spoznava jo izkušnje starejših. Mlajši s svojo življenjsko energijo prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja starejše generacije. Starejša generacija prenaša na mlajšo svoje izkušnje.

Literatura

Bakovnik, Nina, in Ranc, Igor (2012) *Lokalna mladinska politika*. Ljubljana: Zveza ŠKIS.

Revidirana Evropska listina o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje (2003). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.

METLIŠKI GRAD

film Podobe Bele krajine; razstava Življenje ljudi v Beli Krajini od prazgodovine do sredine 20. stoletja;

razstava Na rovaš! Belokranjske soseske zidanice in Soseska Drašiči; delavnice in drugi pedagoški programi

Trg svobode 4, 8330 Metlika, tel.: 07 30 63 370

belokranjski.muzej@guest.arnes.si

www.belokranjski-muzej.si

